

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes szárok kaphatók: a dohánytösdékben.

Kánikula Fehérvárott.

Bocsánatot kérek a mai kedves, üdítő, menyörgésektől ropogó pompás esőért, amely megörvendeztetett és felüditett bennünket. Nem az esőt akarom megrálgalmazni, hanem az elmúlt pár hét szenvedéseit akarom halvány vonásokkal jelmezni.

Könnyű azoknak, a kik óskoronázó városunktól távol, üde fenyvesek közt vagy a hullámzó tenger partján töltik el a kánikula keserves idejét, a juliust és augusztust. De tessék itt maradni a város falai között ebben a rabvallat idősokban, tessék végigszenvedni a skála minden pontját, a mi egy szegény szerencsétlen székesfehérvári embert itt elérhet. Vagy tessék hazajönni valahonnan a tenger partjáról vagy a fenyvesek légköréből és összehasonlítani a helybeli állapotot az ottani élvezettel.

Ne csodálja senki, hogy a kinek csak egy kicsikét módjában van, föltétlenül menekül a mi városunkból és boldognak érzi magát, ha a fehér falakat eltakarták szemei elől a mögéje került dombok.

A lakások hőségéről, az éjjelek pihenést alig nyújtó nyugtalanságáról nem szólok, — hiszen erről a jó Istenen kívül alig tehet valaki, legkevésbé pedig a hatóság. Hanem az egészen bizonyos, hogy

az utcáink a kényelmetlenségnek, hogy ne mondjam: a kinzásnak tanyái. A fehér házak valamennyien csak úgy döntik magukból a forróságot, hogy az ember szinte ijedten húzódik arrébb, ha véletlenül a fal mellé talált lépni. Az utca fehér pora, kövei oly vakító színt vernek vissza az arcunkba, hogy borzadva kapjuk arrébb az arcunkat és boldogoknak érezzük magunkat, hogy tovább tudunk sietni és izzadva, a homlokunkat törülgetve elérhetünk oda a hova muszáj volt menni. Mert hiszen jókedvűből senki se járkal ilyenkor az utcákon.

A kövezetünk kriminálisan rossz. Nem szólok a kocka kövekkel kirakott nagyobb forgalmu utcákról, ámbar az egészen bizonyos, hogy pl. a fútcák kövezetét okvetlenül ki kell majd cserélni a a vízvezeték berendezése után. A külvárosi utcák makadám-burkolata azonban most bizonyítja be veséig és tudóig behatárolt, hogy mily szörnyű hátrányai vannak. A nagy szelek kihördték a mozdítható porrézecséket a kövek közül. Ugy hogy most a forgalmasabb külvárosi utcákon alig talál az ember kocsiutat, a mely tele nem volna szórva ökölyi nagyságu kövekkel. Tessék ezen az uton végigkocsi-kázni s ha nem rendült meg még az agyvelőnk, most bizonyosan megrendül. Ennek aztán egy másik furcsa követke-

ménye van: az, hogy a kocsik nem az uttest közepén, hanem szélről, az árok mellett járnak, ott, a hova az utkésztő mérnök nem hordatott kavicsot, hanem csak az anyaföld feketesége kínálkozik. Ezekből a mellékutából aztán oly porföleg árad szerteszt, hogy három lépésre nem látunk tőle.

Tehát végtelenül rossz utak, irtózatoss por s a házak között oly égető hőség, a mit művészet kibírni.

Ezen természetesen segíteni kell. A mult nem a miénk s a hibáért és mulasztásaiért se akarunk most rekrimálni. A miénk csak a jövő, a melyen segíteni lehet és segíteni kell.

Nem tudom, milyen költségvetést kellene készíteni, ha legalább a forgalmas utcák kockakövel való kirakását elhatároznánk, de a mint tudom, a befektetés áldozata megfelelő volna azoknak a kiadásoknak, a melyekbe az évenként való újrafeltöltés kerül.

Másodszor: a fásítás. Ez is olyan dolog, a mitől hosszú évtizedeken át nem főtt a városi hatóság feje. Ha valaki járt már más vidéken, jól tudja, hogy egy kissé kényes nép mekkora kényelmet, mily pompás üdülést terem magának néhány száz fa elültetésével. Nem félnek ám azok attól, hogy valahol a kocsiút közepén árnyék esik a szegény halandóra. Epen nem-

Emlékek a pihenés idejéről.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Ha az ember Velence bájosságára gondol, szinte önkéntelenül összekapcsolja az esttel, a holdvilágos éjjellel.

Délután 5-ig, 6-ig eltartott a pihenés, akkor ünnepélyes lassúsággal rendbehozakodtunk és megkezdődött a tárgyalás egy nagyon kényelmes sétat, nézelődés, illetőleg a vacsora irányában. Esetleg elvonultunk a Lidóra, a Latteriába, a hol tiszta, hamisítatlan tejet ihattunk, hogy magunkat erre nézve megnyugtathassuk, a tejsarnok márvány asztalai mellől üvegablakon keresztül láthattuk magukat a békésen kerdőzö bübőccéket is a szép tiszta istállójukban. Kulturrebbernek, a ki a szabad természet öseredetisége után vágyódik, alig lehetne megnyugtatóbb gondolattal kedveskedni.

De hát ez csak száraz próza. Az igazi gyönyörűsége a szent Márk-téren kezdenek berendezkedni 7—8 óra táján hozzá a katonabanda emelvényeit, a közönség megnyugodva tekint a kellemes élvezet elé. A ki ülőhelyet akar szerezni, egy órával előbb iparkodjék a Floriani, Aurora vagy a Quadri székeiért, mert a sok ver-

senyő kajánul elcsipi előle. Pont kilenckor aztán megkezdődik a világ első szalonjában a hangverseny. Mert a Szent Márk-tér a világ legelső és legnagyobb szalonja. Nem kisebb ember, mint a nagy Napoléon tisztelte meg ezzel az elegáns elnevezéssel. A boltozata a mosolygó, a csillagos égboltozat. Talapzata márvány, márvány a három oldalról gyönyörű művészettel kifaragott három palota, a királyi palota s a procuraiák. S végül, a mit talán először kellett volna említenem, az előtér mesés ornamentikájú csodája, a Szent Márk templom. Nappal is gyönyörűnek ennek a remek templomnak az iveri, a főséges mozaik képei, de az estm kivilágítás hasonlíthatlan szépségeket vált ki belőle.

Estéinkint ezen a négy holdnyi téren vagy mondjuk: szalonban hullámszik Velence lakóinak színe-java, illetőleg itt képviselteti magát az egész nagy világ. A keret természetesen Velence szépei alkotják, mesésen ragyogó fekete szemekkel, éjszótli művészi hajfonataikkal s a jólét szinte évről-évre szembetűnőbb nyilvánulásával. A keret mögött azonban ott találjuk a művelt világ minden nációnját. A szentimentális német ott dudolgalja a du du allein-t, ott schwärmol a francia, ott hevül a magyar, yes-yeszel az ángliusz. Meg-megjelenik egyik-másik ame-

rikai oly pazar toaletben, hogy az egész aszszonsereg szeme rajtavész. A tekintetek szinte habzsolják a szellemi gyönyörűséget, a mit egy ilyen látvány előidéz. Kritizáltak, mesélnek, de főleg gyönyörködnek. Mert nincs az a fardat lélek, ha kő is a szíve, kő is az ajka, a ki föl ne lendülne ennek a gyönyörűségnek látványának a nézésekor. A karmester pedig ott dirigál szemmel-szájjal, kézzel-lábbal, bajusszal és füllel — akár a mi jó Frycaink — dirigálja a 40 művészt, a kik füleinkbe játszó a világ első zeneműveit oly szépen, úgy olvadozva, hogy a lelkünk egy másik világban képzelet magát. Aztán mily műértő publikum, a melyel veleszületett a szép szeretete és élvezete, a mely a Santa Luciaival ébred Mascagni legújabb alkalmából fityörézi a részleteket, ha aludni tér. Akárhányszor olyan zugó tapsvihar tör ki a tetszőbb áriák után, hogy a karmester kénytelen újra meg újra ismételni.

A ki végigévezett egy estét a Szent Márk-téren, az sohasé fogja azt elfojteni. Az én lelke-met azonban sokkal kedvesebben ringatja el egy-gondolozás a Canale Granden. A ki ezt megismerte, kivette a részt az álomországából. Valahol a Szent Márk-téren megalkuszunk a gondolással, a ki erre az alkalomra hirtelen átöltözik

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete,

AZÉLŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ.
Allandó nagy raktár ágy- és asztalneműkben, szintartó karton és zephirekben stb.
Egy (bármely) valóru banitónak felvételük.

Mal lapunk 4. oldal.

Olyan utcákban, mint pl. a mi Budai-utunk, legalább két sor fa, az Öreg-utcán 4-6 sor fa díszelne s ember, állat jólesően pihenne meg az enyhet adó árnyék hűsége alatt.

Nálunk a városi bölcsesség belehabarodott a gömbakácokba. Mintha le akarná rázni, magáról azt a kínzó gondolatot, hogy a haladásért, a polgárok kényelméért és egészségéért semmit sem tett. Tehát tesz valamit, de mégis úgy, hogy haszon ne legyen belőle. Mert mi haszon az a lihegő polgárra, mikor 10-15 méternyre talál egy darab árnyékot, de a mely mégse nagyobb mint egy megtermett kofanapernyő, a mely éppen csak a Trézi néni periferiáját árnyékolja be.

Fákat kérünk, olyanokat, a melyek nem csufolják az árnyékot, hanem a melyeket élvezni is lehet.

Alább közöljük Szűts Jenő alispán ur szép, hangzatos sorait, a mely a tudóvész elleni küzdelemre szólít fel bennünket.

Méltóztassék elolvasni, igen tisztelt városi hatóság, de ne tessék megelégedni az elolvasással, hanem tessék megszívlelni azt, hogy mennyi bünt követ el az, a ki a poros, napsütéstől kínzó utcákat a régi mivoltukban meghagyja. Az a temérdek tudóvészbacillus kitűnő fészket talál ezeknek az utcáknak a környékén.

Nem ma vagy holnap akarjuk ezt a kérdést megoldani, hanem a közel jövőben, a mikor a városrendezés nagy tervei a megvalósulás stádiumába jutnak.

Bilkei Ferenc.

KÉRŐ SZÓ Fejérvármegye minden lakosához!

Arany kalász önti vármegyénk földjén a mindennapi kenyér forrását, a mezei munka megtermett gyümölcsét, hogy jólétet hozzon a népnek, a mely lelkiismeretes buzgósággal dolgozott.

és szép fehér bluzt szed magára. Egészen jól illik a fekete, napbaráttorta arcához. Egy udvarias öreg tallán előzékenyen elénk lép és a kezét nyújtja, hogy a gondolába lépésnél valahogyan a vízbe ne pottyanjunk. Természetes, hogy nem ingyen udvarias. Ha már a billegő gondolán helyet foglalunk, a markát tartja s noszogattással adja tudunkra, hogy öneki ez a mestersége és ha elfogadtuk, legyen bennünk annyi tisztesség, hogy legalább egy sódóval viszonzozzuk. A gondolás a fekete gondolája hátuljára lép (minden gondola fekete) s a csobogó hullámokon megindulunk kifelé a nagy vizék felé. A környezet felsőleges. A parton sötéten emelkednek a csillagos ég felé a régi Velence épületei, a doge palota, a királyi palota, a Maria della Salute gyönyörű iveri, aztán egy mesésen szép sorozata a régi Velence hatalmából, fényéből, dicsőségéből fennmaradt régi palotáknak: Othello háza, a hol megölte Desdemónát, az aranyház stb. stb. A víz sötét hullámaiba beleverődik a part ezernyi ezer lámpájának remegő, szétfolyó csillogása. A Lidótól bafelé, a San-Giorgio felé, onnan át a Giudecca felé minden pont ki van világítva, hogy a

De ez a jólét a pusztulásnak induló magyar faj megmentése céljából szegénytől, és gazdától egyaránt megkívánja a jótékony-ság áldozatát, a mely embert, magyart akar menteni, hogy ez által magunk is megvédjük életünket.

A tudóvész nemzetpusztító veszedelme ösztönöz arra, hogy kéro szóval forduljak vármegyénk nemes érzésű lakosságához. Temetőnk megtelnek fiatal és munkabíró erőkkel, az élet delén levő férfakkal, a pusztulás szomorúsága pedig gyásszal övezi virágozó falvainkat. Átlag mondhatjuk, hogy a halálozásoknak harminc százalékát Fejérvármegyében is, mint az országban mindenütt gümőkór okozza és évenként majdnem 800 munkabíró emberrel kevesedik vármegyénk színmagyar népessége. Nagyon szomorú dolog, hogy legalább is huszszor ennyi a szenvedő, a ki már a ragályos gümőkört hordja testében és saját családjának övéinek, embertársainak mindig új alkalmat nyújt a fertőzésre.

A modern pestis ellen a mi vármegyénk földjén is küzd a védekezés, a melynek egyesületét emberbaráti érzés, emberbaráti szeretet alkotta meg. És a lemult évben megértették Fejérvármegyének lakosai azt a kéro szót, a melyvel szegényhez és gazdaghoz fordultam, hogy a védekezés nagy összeget igénylő, de biztos hatású céljai elérhetők legyenek: 2366 K. 77 fillért gyűjtött Fejérvármegye; adakozott mindenki és ez a jótékony-ság a Fejérvármegyei és Székesfehérvár szab. kir. városi Tuberkolozis ellen védekező Egyesület kezében: meghozta áldásos gyümölcsét.

Most újból közönségemhez fordulok, megkeresem kéro szómmal, hogy a közös érdek, mindnyájunk életének megóvása nagyobb arányokkal létesüljön.

A védő egyesület szanatóriumot akar felállítani, a melynek falai között a ragályos tüdőbeteg nem fertözi családját, a meggyógyulásra képes egyén pedig megfelelő enyhülést és javulást találhat bajában.

Hozzon mindenki követ filléreivel ahhoz az épülethez, melyet a farsadalom jótékony-sága emel, hogy a szenvedőnek enyhülést, az egészségesnek oltalmat adjon!

És, hogy lerohassuk mindannyian az emberbaráti érzés tartozását, Szent István ünnepe, továbbá a következő napon tudóvésznapot rendezek Fejérvármegye egész területén. A kereskedőtől, a vendéglőstől és minden üz-

sötétséget edés, ábrándos félhomállyá változtassa át, hogy lehessen álmódzni, hogy higgyünk a tulvilág meséiben. Másokon is láttam, hogy ez a látvány átalakítja a lelket, de én mindig extázisba estem valahányszor a gondolatás gyönyörűségeit élveztem. Dalolnom kellett. Elő kellett szednem a nóta-repertoirt régi és újabb összes andalgóit.

Dalolhattunk bátran, a sötét éjszakában, mit tudta akárcsi, a gondolatja mellettünk siklott el, hogy ki énekel itt egy bánatos, búban vigadó, bánatát nótválaltatgató nemzet dalain. Egyébiránt ez nem is tarthat sokáig. Amint a nagy kanális szűkebbre torkollik, a gondolák mindig sürűben rajzanak, aztán lampionokkal kivilágított bárkák következnek. Ábrándos tallánok dalaitól zeng az egész környék. Egy egy dallársulat összeszövetkezik egy ilyen bárkán és oly pompás hangverseny rendeznek, hogy szinte alig győzzük hallgatni. A tallánnal veleszületik a dal szeretete. A régi dicsőség fénye, a virággal ékes, még inkább azonban a napsugártól hevülő lobogó vére megtanítja a dal szeretetére. Csupa ábránd, csupa szerelem az ifjú léte. Ezt mutatják be nekünk is, mikor gondoláink a cso-

lettulajdonostól a napi bevétel egy csekély részét kérem a közös cél oltására, vármegyém lakosságát pedig arra buzdítom, hogy ezen jótékony napon szerezzen be mindent, amire háztartásában szüksége van.

És a községek intelligens hölgyeit arra kérem, hogy magyar szívüknek, magyar gondolkodásuknak egész melegségével karolják föl ezt az emberéletet menteni akaró főrekévest. Járjanak házról-házra, — a gyűjtő persely nemesebb célokat nem szolgált még magyar nő kezében!

Az egyes községek a főszolgabírói hivatal utján: hozzám: fogják betervezni az összegyűlt és felajánlott összeget, amely, ha könyvet szírt, ha emberéletet ment, bizonyára áldást fog árasztani az adakozóra.

Fejérvármegye lakossága!

A szanatórium felállításához kérem a jóságos érzés fillereit, mindnyájunk közös érdekéből — adjatok!

Székesfehérvár, 1910. augusztus 1.

Szűts Jenő,

alispán.

UJDONSÁGOK.

— **Népszövetségi gyűlés.** A városi népszövetségi szervezet vezetősége f: hó 7-én, vasárnap délután 4 órakor népszövetségi gyűlést hirdet. A gyűlés programja a következő: 1. A Borromeo-körlevél. Előadja: Dr. Vass József igazgató. 2. Spanyolország és a Vatikán. Előadja: Szabó János. 3. Mozgalmi ügyek. 4. Füzetkiosztás.

— **Kinvezés.** Széchenyi Viktor gróf főispán Kovács Lajos dr. ügyvédet a vármegye tb. ügyészévé nevezte ki. Kovács dr. hosszabb ideig működött Schlamadinger Jenő dr., t. főügyész mellett mint ügyvédjelölt.

— **Szabadságon.** Kálmán Vince főszolgabíró ma kezdte meg hat hétre terjedő szabadságát. A főszolgabíró Karlsbadba utazott pihenőre.

— **A móri ipariskola bizottsága** Konecnny Gyula igazgató helyét, aki lemondott, Jókay Endre poigári iskolai tanárral töltötte be. Az elhalálozott Mendei Béla helyébe Németh Sándort, a r. k. iskola tanítóját választották meg-rajztanárá.

bogó hullámok hátán köréjük gyülekezünk. Szinte nem is haragszunk, hogy a poézis után egy kis próza is következik, amikor a derék tallán állép egyik gondolából a másikba és a kalapiját tartva egy-egy rézpénz adót srófol ki tőlünk. Nekünk megérte az élvezet, ő meg szintén érzi, hogy dalból és szerelemből centesime nélkül nehéz megélni.

Ha az egyiket meghallgattuk, megyünk odább. Mintha Orfeus minden dalnokát elszabadította volna, ugy cseng-bong a hullámzó gondolák közt innen is onnan is az ének. A paloták pépei szintugy ezt étvetik, hacsak maguk is hozzá nem járulnak az élvezet szaporításához. Így tart ez közel éjfélig. A dal mindig ritkább lesz, az emberek az álmódzás mellett mindinkább hajlandók lesznek az alvásra, húzza-vonja őket az othoni nyoszolya. A gondola ringatása a pihenésre vágyást erősbítt. Indulunk hazafelé. A Szent Márk-tér sokadalma eltűnt, egy-két sötét alak álmódzásba merülten bandukol a téren keresztül. Mi össze kapaszkodunk Miska barátommal s lassan dudolgatni kezdünk: Egy rózsaszál szebben keszél... Nem hängosabban, csu-

Knazovitzky Béla divatáruháza

Olecsó szabott árak!

ajánl fürdő és utazási cikkeket, uri és női divat ujdonságokat, szalma, Panama, Borsalinó kalapokat, orozlán védjegyű fehérműveket, nagy választéku elsőrendő gyártmányu bőr, tenisz cipőt és sandál különlegességeket.

Olecsó szabott árak!

katasztrófa oka ez volt. Az asszonyok keményen összeveszték. Epen jókor érkezett haza a földről Lukács József s természetesen a maga asszonyát fogva pártját alaposan rámondult Horváthnéra. Horváthné asszony nem ijedt meg a nagy hangtól, sőt azon felbuzdulva alaposan nyakonteremtette Lukácsot. Lukács erre szintén tettelesen támadt az asszonyra s úgy megverte, hogy súlyos sebesülést szenvedett. Az ügy a bíróság előtt nyer törvényes befejezést.

— Csallád dráma a pusztán. A Sárosdhoz tartozó Darumajor pusztán borzalmas családi dráma történt. Magyarázata a pusztá emberének paragon maradt lelkében keresendő, a jelen esetben épen a pálinkaivás, a rézségesség volt indító oka a rémes családi drámának. A darumajoriak szomorú szenzációjáról a következőket írják:

Szomoru vasárnapja volt július 31-ikén a Sárosd községhez tartozó Darumajornak, a mely Kuffler Benó földbírtokos bérgazdasága. Pap Gábor nyulhegyi (Győrmegey) illetőségű aratógazda szombatról vasárnap reggelre a sárosdi Mandl-féle vendéglőben elmulatott az aratók pénzilletményéből 25 koronát. Amikor vasárnap délelőtt Pap hazatért az aratók szállására, felesége, a ki épen akkor érkezett férje látogatására, szemre hányást tett neki könyelműségéért.

Pap egy darabig tűrte a szidalmakat, majd amikor feleségével csak ketten maradtak az aratók közös szállásán, rátámadt az asszonyra és kampós ólomvégű botjával addig ütötte, míg nem az eszméletlenül összeesett. Pap, aki azt hitte, hogy felesége meghalt, magához véve revolverét elrohant és a tanuló egy buzakereszt tövében sziven lötte magát.

Később néhány arató visszatarva a szállásra, megtalálta a még mindig eszméletlenül fekvő asszonyt. Azonnal orvost hívtak, a ki megállapította, hogy Papné koponyarepedést szenvedett, azonkívül három bordája is eltört. Sérülése oly súlyos, hogy életbenmaradásához kevés a remény. Miután Pap seholsem volt található, keresésére indultak és a délután folyamán feltalálták már kihűlt hulláját. Az öngyilkos béresgazda görcsösen szorongatta kezében a revolvert, mellyel életét kioltotta.

Pap holtestét a hullaházba szállították, Papné pedig életveszélyes sérüléseivel, a legközelebbi vonattal Budapestre vitték gyógykezelés céljából.

— Mr a pátkai bucauról. Bárány Ferenc és Dani István pátkai lakosok felhasználnak a falusi bucsuk illumináló körülményeit, fogana-tották kölcsönös régebbi ígéretüket: alaposan eldöngötték egymást. Mint a ketten súlyosabban megsebesültek. A törvényszék fogja kibékíteni őket.

ÉRTESEITŐK.

VIII. Közlemény.

Felsőbb leányiskola.

A felsőbb leányiskola idei értesítőjét a tantervnek részletes közlése nyitja meg. Bemutatásra kerülnek az egyes tantárgyaknak az általános műveltség által megkövetelt gazdagabb lelki tartalomhoz vezető lépései. Megjártuk valamennyit. Figyelemmel elolvastuk az egész tantervet s igyekeztünk róla egységes, áttekinthető képet alkotni. Annak az igénynek, hogy a mainál jóval gazdagabb kulturájú női generációnk nevelődjék, a tanterv gyönyörűen megfelel. Magába öleli mindazt, amit az eddigi felfogás az általános műveltség elemeinek ismer. Ha a tanmenet figyelmes áttekintése után összehasonlítjuk azt a polgári iskolák tantervével: a két évi időtöbblet vizsgálva aránytalanul nagy a különbség az ismereteknek gazdagsága és azoknak fokozatos, több eredménnyel bízható közlési módjának szempontjából. S ha elgondoljuk, hogy a mi városunknak leányai mindazt megismerték és értelmesen feldolgozták, ami a tantervben mutatkozik: akkor ószintén örülnünk kell. azon, hogy a nőnevelésnek már annyiszor megálmodott magasabb színvonalához teljesen kielégítő lépésekkel közeledünk.

Sokkal nehezebb, nagyobb szerepet tölt be városunknak kulturálisan a felsőbb leányiskola, mintsem sokan — tán a legtöbben — gondolják.

Nem tudjuk, mindenki úgy van-e vele, de mi bizonyos jóleső érzéssel és élénk reményekkel szemléljük, miként veri a hidat a mi eléggé nem dédelgethető felsőbb leányiskolánk a múltnak és a jövőnek női generációja között. Ennek az iskolának népszerűsége, fontos, nagy munkát teljesítő szerepének felismerése és az iskola ügyének pártolása legigazabb fokmérője kulturális gondolkodásunknak. A mily mértékben értékeljük és pártfogjuk ezt az iskolát: oly mértékben nem vagyunk az e kérdésben föltétlenül elvetendő konzervativizmusnak emberei, hanem igenis vagyunk a valódi, a lelkes haladás követelményeinek megértő harcosai, akik nemcsak a külső világ dolgainak folytonos tökéletesítésében és tökéletesedésében látjuk a haladás fogalmát és tényét: hanem főleg abban, hogy azok a női lelkek, akikről minden lelcisnylés ellenére is szentimentálisabb perceinkben oly nagy hangon szeretünk szépeket mondani, a férfi és nő között önkényesen ázott szegényen betöltéseképpen lelki értékekben mivoltukhoz méltóan gazdagodjanak s így emberi értékben nyerjenek.

A felsőbb leányiskola egyes osztályaiiban tárgyalt olvasmányok, szavaltatok és írásbeli dolgozatok közlésének áttekintése nyomán nem tudjuk elhallgatni, egy-évvél ezeltől is hangzatosabb panaszos megjegyzésünket. A magyar dolgozatok tételeinek egyoldalúságáról van szó. Még mindig nincs felismerve a mi felsőbb leányiskolánkban a magyar írásbeli tételeknek jelentősége egyrészt az elsajátított ismereteknek értékesítésében és gyakorlatiasításában, másrészt a tanuló tudásának megítélésében. Ezt bizonyítják különösen a IV. és VI. osztályban ezidén kidolgozásra került tételei. Annnyira szakszerűek, annyira akadémikusak, hogy szinte látjuk azt a bizonyos professzori szemléletet, mely a látáskörét saját nagyságának — illetőleg csak mekkoraságának — határai közé szorítja. E tekintetben jóakaratu figyelembe ajánljuk azt a kimutatást, melyet a főgimnáziumnak ideai értesítője ad a VI. osztályban magyar írásbeli tételeiről. — Ki kell emelnünk, hogy a tanterv közlése szerint — felsőbb leányiskolánkban a német nyelvnek tanítása az I. osztálytól kezdve lehetőleg németül történik. — Az igazgatói jelentés kapcsán sajnálattal kell rámutatnunk felsőbb leányiskolánk életében is arra a szomorú jelenségre, melyről volt alkalmunk részletesen szólni első két közleményünkben. Az iskolai és a családi nevelésnek disharmonijáról van szó. A felsőbb leányiskolánk igazgatói jelentésében is olvassuk, hogy lelkiismeretes szeretettel végzett munkánk nem hozza meg mindig azt a gyümölcsöt, melyet elvárhatnánk. Pedig épen a mai fulasztó légkörben, — amely rohamosan támad meg minden egészséges szervezetet, — van szükség arra, hogy egyesült erővel iparkodjunk megmenteni a jövő társadalom és családi élet gyökerét, a női lelket, erős kézzel vezetvén őt célja és rendeltetése felé. Ezt a panaszt azonban csak akkor fogják megérteni és méltányolni a mai szülők, ha leányaiknak a felsőbb leányiskolába járatásában többet fognak látni, mint divatot, vagy többé-kevésbé elfogadott szokást. S hogy ez az idő menél előbb elérkezzék, — nem győztük ismételni, — a pedagógusok feladata. Nekik kell az ilyen kérdésekben a laikus nagyközönség felfogását és gondolkodását megjavítani. — Örömmel és megnyugvással kell olvasnunk az igazgatói jelentésben: „Nevelési szempontból erősen harcoltunk a színházbajlás ellen.” Nemkülönben ezt is: „Megengedjük növendékeinknek, sőt buzítottuk őket, hogy az igazán élvezetet nyújtó hangversenyeket és léleknemesítő leolvasásokat látogassák.” Szeretnénk hosszabban írni e két passzusról, valamint arról is, hogy Révy Ferenc miniszteri biztos, erősen hangsúlyozta a növendékekben az individualitás fejlesztését. A helyi szokás azonban azt kívánja, hogy iparkodjunk az értesítők ismertetésével, mert ez nem olyan fontos és közérdekű, mint némely egyéb dolog. Egyelőre nem törjük mag ezt a szokást, de pusztán azért, hogy az anatómát elkerüljük. — Dicsérettel kell megemlékeznünk az igazgatói jelentésben felsorolt tanulmányi kirándulásoknak és ismeretterjesztő előadásoknak korszerű irányáról és szelleméről. — Helytelenítenünk kell azonban az iskolának ünnepélyein, különösen az évzáró

ünnepélyen lepergő sok szavaltatot. Ismerjük szempontokat, melyek ezt az egyáltalán nem okaszerű ténny előidézik, de viszont megvan e szempontoknak orvossága is: ne legyenessük oly kisleltű módon a familiák hiúságát. — Végeztül csak egy kuriozumképen minden célatosság nélkül megemlítjük, hogy a felsőbb leányiskolában a tudományos olvasás úgy aránylik a regény-olvasáshoz, mint 55 az 1434-hez.

(Folytatjuk.)

Dr.—y.—r.

Szerkesztői üzenetek

Kaján. Az érdeklődést nagyon köszönöm. A rokonszenvet detto. Valóban most látom csak, hogy mennyi jó barátom van. Hát nem hiába életem, dolgoztam veletek és nektek, a tisztesség rész megértett és megbecsült.

A mi a másik részét illeti, bizony jól teszed, ha beküldöd. Nem is képezed, hogy milyen kezserves a kérdés, az alázatos kunyorálás olyasmiről, a mit a lap már régen megszolgált. Mert, hogy az utolsó fillérig a lap javára szolgál, az egészen természetes. Az én utazási passzióim a más módon kezservesen megszolgált összegből kerülnek ki. Azt azonban nem mulasztom el megemlíteni, hogy a nyomda a sztrájkok nyomása alatt évről-évre többbe kerül, míg az előfizetést egy-két ember évekig kívánna halasztani. És bátran mondom, hogy korántsem a szegények, hanem azok, a kik könnyebben tehetnek. Sokszor mélyen elkiserit ez a dolog. Miért nem az épen minálunk, hogy minden intézményünk mi magunk buktatjuk meg. Az összegegy nagyobb akcióit kell megindítani, mert így teljesen elakadunk. Egy-két ember dolgozik és nyög, a többi pedig kritizálja és neveti. Egy decennium idegőző munkájából nem lát meg mást, mint az itt-ott megeső hibát, elírást, tullengést, a mi ugyancsak természetes ilyen hajzsa mellett. Hát csak szorítsd a dolgot, siettesd a másikat is és ne hagyjátok összegyűlmejni, mert akkor mindig nehezen esik. Hiszen a többi lapra is mindig előre szokás fizetni. Vagy csak épen a miénk kivétel, ennek nem elég a többi nyomorúsága, még így is kell nyomni.

A tárcákat, ha jők lesznek, nagyon szivesen leadom. Köszönet és meleg kézszerítés.

F. Miért nem feleltünk rá? Egyszerűen azért, mert azzal a Fehérvárról kitessékel uralra nincs kedvünk szóba állani. Másodszor: a ki nem tudja, hogy az olyan korteskedés haszonnal járt, az vagy számár, vagy hazudik.

Gyermekjáték
a Schicht szappannal való mosás,
mert egyrészt tisztítja a fehérít is,
s megtakarít minden fáradságot
és megerőltetést!

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.